

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR

la proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010

Organele care au înaintat propuneri sau obiecții	Nr.	Conținutul obiecțiilor sau propunerii	Opinia Ministerului Justiției
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	1.	Pct. 1 din regulament propunem a fi completat cu un nou enunț cu următorul cuprins: „<i>Prezentul regulament nu se aplică în cadrul autorităților publice care nu utilizează informații atribuite la secretul de stat.</i>”. Propunerea dată este datorată faptului că Uniunea Avocaților din Republica Moldova este competentă, prin intermediul Consiliului Uniunii Avocaților, în temeiul art. 39 lit. b¹) al Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură să asigure accesul avocaților la secretul de stat și să decidă asupra perfectării dreptului de acces la secretul de stat, potrivit prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat. Totodată, în cadrul acestui proces Uniunea Avocaților din Republica Moldova <u>nu prelucrează date care ar avea statut de informații atribuite la secretul de stat.</u> În acest scop, în vederea punerii în aplicare a dispozițiilor care oferă Consiliul Uniunii Avocaților competența de a asigura accesul avocaților la secretul de stat și să decidă asupra perfectării dreptului de acces la secretul de stat, Consiliul Uniunii Avocaților a aprobat un regulament prin care a stabilit procedura și actele verificate de Consiliul Uniunii Avocaților în vederea emiterii hotărârii privind acordarea accesului la secretul de stat, specificând în mod expres că actele și cererile depuse de avocat în vederea acordării/reperfectării dreptului de acces la secretul de stat, <u>nu trebuie să conțină informații atribuite la secretul de stat și nu constituie secret de stat.</u>	Nu se acceptă Conform art. 35 alin. (1) <i>Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură</i>, „Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților cu <u>statut de asociație profesională necomercială</u>, constituită în temeiul prezentei legi, din care fac parte toți avocații.” În acest context, având în vedere faptul că, Uniunea nu prelucrează date care ar avea statut de informații atribuite la secret de stat, și nu are statut de autoritate publică, nu este clar scopul propunerii formulate în aviz.
	2.	La pct. 109 din regulament, considerăm că refuzul trebuie să conțină în toate cazurile un rezumat al motivelor de fapt ce constituie temei de refuz privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat, or lipsa cel puțin a unui rezumat sau a unui indiciu cu privire la	Se acceptă Textul punctului a fost revizuit.

		elementele de fapt ce au determinat decizia defavorabilă, îngreșește dreptul la apărare a persoanei în vederea contestării deciziei date. Considerăm că este posibilă și este necesară, cu respectarea principiului proporționalității și necomunicarea informațiilor care constituie secret de stat, de oferit persoanei solicitante un rezumat/concluzie cu privire la elementele de fapt ce au constituit temei pentru refuz.	
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	3.	Asupra proiectului hotărârii de Guvern: În clauza de adoptare a proiectului, textul „Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat” se va substitui cu textul „Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat”	Se acceptă
	4.	La pct. 1 subpct. 3), textul „Codul administrativ” se va substitui cu textul „Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018”.	Precizare Conform <i>Metodologiei de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative</i> aprobată prin <i>Hotărârea Biroului Permanent al Parlamentului nr. 3/2022</i>, în pct. 16 statuează „în cazul codurilor, dacă referința este una generală, fără trimitere la un element structural al acestora, numărul și anul adoptării nu se indică. Sintagma „al Republicii Moldova” din denumirea codurilor se exclude atât în cazul referinței generale, cât și în cazul trimiterii la un element structural al codului”.
	5.	Complementar, în temeiul art. 40 lit. g) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, sesizăm asupra lipsei tabelului comparativ al proiectului.	Precizare Tabelul comparativ al proiectului urmează a fi prezentat în urma definitivării proiectului, deoarece la etapa actuală proiectului ar putea suferi schimbări.
	6.	Asupra Notei informative: Atragem atenția autorului, asupra respectării structurii Notei informative, stabilită în Anexa nr. 1 din Legea nr. 100/2017.	Precizare <i>Legea nr. 49/2024 pentru modificarea unor acte normative (procesul de elaborare și promovare a proiectelor actelor normative)</i> intră în vigoare la 5 iulie 2024. Proiectul respectiv a fost aprobat în ședința secretarilor generali de stat la 1 iulie 2024 ulterior transmis spre avizare și consultare publică.

			Subsecvent, conform scrisorii Cancelarie de Stat nr. 18-78-7372 din 4 iulie 2024 proiectele anunțate/transmise în avizare conform procedurilor de legiferare aplicate până la data de 5 iulie 2024 vor fi promovate și prezentate spre examinare Guvernului în conformitate cu respectivele proceduri, dar nu mai târziu de 31 ianuarie 2025.
Centrul Național Anticorupție	7.	Referitor la perfectarea și reperfectarea dreptului de acces la secretul de stat și concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat trebuie să conțină temeiul corespunzător prevăzut în art.25 alin.(1) din Legea 245/2008 cu privire la secretul de stat, având în vedere că potrivit art.24 alin.(4) din Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat, <i>”Dreptul de acces la secretul de stat se acordă cetățenilor Republicii Moldova cu capacitatea de exercițiu deplină, începând cu vârsta de 18 ani, care solicită acest drept în legătură cu activitatea lor de serviciu, de producere, științifico-teoretică, sau în legătură cu studiile, printr-un ordin sau dispoziție scrisă a conducătorului autorității publice sau al altei persoane juridice în care acest cetățean lucrează, își îndeplinește serviciul sau studiază.”</i> Respectiv, pentru a face claritate cu privire la procedura de acordare a accesului la secretul de stat pentru categoria de persoane menționate supra, ținând cont de faptul că decizia privind refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat se adoptă de către conducătorul autorității publice. Astfel, recomandăm modificarea pct.116 propus de proiect (pct.1 subpct.4)) prin completarea cuvintelor <i>„în termen de 10 zile”</i> cu textul <i>„, cu excepția autorizațiilor eliberate persoanelor ale cărui identitate și calitate constituie secret de stat în condițiile Legii nr.245/2008 cu privire la secretul de stat din cadrul Centrului Național Anticorupție, care sunt controlate conform procedurilor interne aprobate în acest sens de către conducătorul instituției.”</i>	Se acceptă Textul punctului a fost ajustat.
	8.	Subsecvent, proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor	Precizare Proiectul urmează a fi transmis repetat pentru efectuarea expertizei anticorupție însoțit de sinteza propunerilor și obiecțiilor.

		recepționate în cadrul avizării/consultărilor publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări. Conform art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei. Potrivit art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua concomitent cu efectuarea expertizei juridice a proiectului actului normativ. În procesul de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor actelor normative se aplică prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. În același timp, potrivit art.36 alin.(2) din Legea nr.100/2017, ”Proiectul actului normativ, însoțit de nota de fundamentare și de sinteză, se expediază Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție.” Urmare celor expuse, solicităm respectuos expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.	
Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova	9.	În scop de rigoare redacțională, în preambulul proiectului, precum și la pct.1 subpct.6), urmează ca referința actului normativ să se expună în felul următor: „Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat”.	Se acceptă
Ministerul Sănătății	10.	În scopul motivării și creșterii responsabilității personalului, activitatea căroră implică accesul la secretul de stat, intervenim cu propunerea de a elabora cadrul juridic necesar de punere în aplicare al acestui mecanism. Constatăm, că Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat în art.5 alin.(3) lit.g) prevede că: „Guvernul stabilește tipurile de compensații, mărimea și modul de acordare a acestora cetățenilor care efectuează lucrări legate de accesul la secretul de stat;”. Aceiași reglementare se regăsește și în pct.89 al Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și altor persoane juridice, care prevede că: „La perfectarea dreptului de acces la secretul de stat se va decide asupra compensației care	Precizare Propunerile expuse în aviz excedează domeniul de reglementare a prezentului proiect. Totodată, vă informăm că, conform pct. 6 subpct. 8) din <i>Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 696/2017</i>, salarizarea în sectorul bugetar este domeniul reglementat de Ministerul Finanțelor. Respectiv, autoritatea dată este competentă să elaboreze cadrul juridic necesar privind stabilirea tipurilor de compensații, mărimea și modul de acordare a acestora cetățenilor care

		urmează a fi acordată persoanei în legătură cu îndeplinirea permanentă a lucrărilor ce prevăd accesul la secretul de stat, în mărimea și modul stabilit de Guvern.” Menționăm, că anterior aceste prevederi erau aplicate prin Hotărârea Guvernului nr. 863/2006 cu privire la stabilirea sporurilor la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de stat, însă această a fost abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, ceea ce la moment face inaplicabile normele menționate supra din Legea nr. 245/2008 și Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010.	efectuează lucrări legate de accesul la secretul de stat.
Serviciul de Informații și Securitate	11.	În vederea confirmării motivelor factuale care stau la baza deciziei privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat în temeiul art. 25 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, în coraport cu Hotărârea Curții Constituționale din nr. 14 din 08.08.2023, intervenim cu propunerea de modificare a tezei a II-a din pct. 103 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, și expunerea în următoarea redacție: „În acest sens, se solicită actele confirmative necesare, inclusiv, certificatul care atestă prezența sau lipsa contraindicațiilor medicale pentru lucrul cu informațiile atribuite la secret de stat, stabilite de Nomenclatorul aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății”. Este de menționat că la moment Nomenclatorul respectiv este aprobat prin ordinul nr. 400/2015, care este publicat în Monitorul Oficial.	Se acceptă Propunerea a fost introdusă în proiect.
Consiliul Superior al Magistraturii	12.	Pct. 116 din Regulament, după sintagma, „în termen de 10 zile” se completează cu cuvântul „...lucrătoare”	Se acceptă Textul a fost completat.
	13.	La punctul 135 din Regulament, cuvântul: „Prelungirea” se substituie cu cuvintele „Despre prelungirea”, iar după sintagma „in termen de 10 zile” se completează cu cuvântul „...lucrătoare”. Consiliul Superior al Magistraturii menționează că scopul propunerilor de la pct. 116 și 135 este de a clarifica termenele (zile lucrătoare sau calendaristice).	Se acceptă Textul a fost completat.

	14.	Forma nr. 7, anexă la Regulament, după textul „în temeiul art.25 alin. (1) din Legea nr./45 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat” se completează cu textul „ținând cont de următoarele motive: ”, de completat cu propoziția. „Decizia privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat se adoptă în temeiul prevederilor articolului 25 din Lege, se comunică în scris solicitantului și poate fi atacată în organul ierarhic superior sau în instanța de judecată”. La acest aspect, Consiliul reține ca, propunerea are scopul de a indica în act, că în cazul unui refuz, persoana urmează să fie notificată despre dreptul de a contesta, conform pct. 113 din Regulament.	Nu se acceptă Propunerea din aviz se regăsește în pct. 113 din <i>Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice</i>, astfel nu considerăm necesar de completat forma nr. 7 în acest sens, or forma nr. 7 reprezintă concluzia Serviciului de Informații și Securitate, iar în baza concluziei date conducătorul autorității ia decizia privind refuzul sau acordarea dreptului de acces la secretul de stat.
Banca Națională a Moldovei	15.	1. La art. 1 subpct. 1) din proiectul de hotărâre, recomandăm examinarea oportunității revizuirii redacției propuse a punctului 90 din Regulament (sau a termenului „perfectare”), având în vedere că perfectarea propriu-zisă a dreptului de acces la secretul de stat este reglementată prin prevederile art. 24 din Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și este condiționată de întrunirea unui șir de condiții/formalități.	Nu se acceptă Art. 24 din <i>Legea 245/2008 cu privire la secretul de stat</i> operează cu termenii „perfectarea și reperfectarea dreptului de acces la secretul de stat”.
	16.	2. La art.1 subpct.2) din proiectul de hotărâre, cu referire la redacția propusă pentru primul enunț la punctul 109 din Regulament, ținând cont de considerentele expuse de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 38 din 14 decembrie 2017 (a se vedea § 109 din HCC) și reiterate în Hotărârea nr. 14 din 8 august 2023 (a se vedea § 98 din HCC), propunem evaluarea oportunității includerii rezumatului motivelor de fapt în cuprinsul concluziei și în cazul incidenței altor temeuri de refuz prevăzute la art. 25 alin. (1) din Legea nr. 245/2008 (sub rezerva asigurării unui echilibru corect între protecția siguranței naționale și menținerea caracterului confidențial al informațiilor, pe de o parte, și dreptul persoanei de a fi informat cu privire la motivele factuale care stau la baza deciziei privind refuzul de acordare a accesului la secretul de stat, pe de altă parte). În aceeași ordine de idei, semnalăm că prin modificările propuse la Forma nr. 7, imposibilitatea acordării dreptului de acces la secret de stat urmează să fie argumentată în toate cazurile, și nu doar în cazul refuzului dreptului de acces la secret de stat în temeiul art. 25 alin. (1), lit. i) din Legea nr. 245/2008.	Se acceptă Textul punctului a fost revizuit.

	17.	3. De asemenea, la art. 1 subpct. 2) din proiectul de hotărâre, în scopul uniformizării terminologiei utilizate în Regulament, sugerăm revizuirea redacției propuse pentru primul enunț la punctul 109 în coroborare cu prevederile pct. 108 din Regulament, luând în considerare că sunt utilizate doua noțiuni diferite „adoptarea” concluziei și „formularea” concluziei de către Serviciul de Informații și Securitate.	Precizare Noțiunea „formularea concluziei” este utilizată pe tot parcursul Regulamentului aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010</i>, or noțiunea „adoptare” din pct. 109 din Regulament este utilizat în sensul de acceptarea/votarea unei concluzii, iar noțiunea „formularea” din pct. 108 din Regulament este utilizat în sensul de exprimare prin cuvinte a unei idei.
Procuratura Generală	18.	La pct. 1 supct.2) din proiectul supus avizării cu referire la punctul 109, autorul proiectului a propus operarea modificărilor primului enunț, prin redarea acestuia în următoarea formulă: <i>''Concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat trebuie să conțină temeiul corespunzător prevăzut în articolul 25 alineatul (1) din Lege, iar în cazul temeiului prevăzut la articolul 25 alineatul (1) lit.i) trebuie să conțină și rezumatul motivelor de fapt care au servit drept bază pentru adoptarea ei ''</i>. Menționăm că, în conformitate cu <i>Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010</i> (în continuare — <i>Regulament</i>), pct. 109 reglementează mecanismul limitării dreptului de acces la secretul de stat. Din nota de argumentare se atestă că, modificările propuse de a fi operate la pct. 109 au fost elaborate în temeiul <i>Hotărârii Curții Constituționale nr. 14/2023 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat și a unor prevederi din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010</i>. Astfel, conform statuărilor Curții Constituționale menționate <i>supra</i>, „Se declară constituțional pct. 109 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010, în măsura în care concluzia cu privire la	Se acceptă Textul punctului a fost revizuit.

	<i>imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat bazată pe articolul 25 alin. (1) Ut. i) din Legea cu privire la secretul de stat va conține rezumatul motivelor de fapt”.</i> In același registru, considerăm oportun de menționat statuările Curții Constituționale stipulate în <i>Hotărârea nr. 38/2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 245-XV1 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat, Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului și din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010 (refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat) conform căroră ”<u>necesitatea protecției secretului de stat nu se opune dreptului persoanei de a cunoaște informații, cel puțin sumare, care să reflecte esența motivelor care au servit drept refuz de a acorda dreptul de acces la secretul de stat, în măsura în care acest lucru este compatibil cu păstrarea confidențialității datelor obținute.</u> De altfel, în jurisprudența sa Curtea Europeană a menționat că, în cazul în care ar fi existat preocupări legitime de securitate națională, autoritățile ar fi trebuit să excludă pasajele sensibile sau să furnizeze un rezumat al elementelor de fapt relevante (Davydov și alții v. Ucraina, hotărârea din 1 iulie 2010, § 170; Noian și K. v. Federația Rusă, hotărârea din 12 februarie 2009, § 56; Janowiec și alții v. Federația Rusă, [MCj, hotărârea din 21 octombrie 2013, § 206) ”.</i> Pe cale de consecință, în vederea ajustării prevederilor proiectului supus avizării la statuările Curții Constituționale menționate <i>supra</i> și excluderii unor ambiguități privitor la motivele refuzului acordării dreptului de acces la secretul de stat considerăm că, dreptul de a fi informat referitor la motivele refuzului nu poate fi limitat. In același registru menționăm că, motivele de fapt privind refuzul de a beneficia de dreptul acces la secretul de stat urmează a fi adus la cunoștință tuturor solicitanților, nu doar celor căroră le este refuzat în temeiul art.25 alin (1) lit. i) din <i>Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat.</i>	
--	--	--

		In această ordine de idei, considerăm necesar de a propune modificarea prevederilor subpct.2) cu referire la pct.109 din proiectul supus avizării prin substituirea sintagmei ”iar în cazul temeiului prevăzut la articolul 25 alin. (1) lit.i) trebuie să conțină și rezumatul motivelor de fapt care au servit drept bază pentru adoptarea ei” cu sintagma ”și informații cel puțin sumare, care să reflecte esența motivelor care au servit drept refuz de a acorda dreptul de acces la secretul de stat, în măsura în care acest lucru este compatibil cu păstrarea confidențialității datelor obținute”	
Ministerul Afacerilor Interne (inclusiv Agenția Rezerve Materiale)	19.	Redacției pct.1 subpct.1) din proiect, propuse pentru pct.90 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1176/2010 se recomandă următorul cuprins: „pct.90. Perfectarea dreptului de acces la secretul de stat, suspendarea și încetarea acestuia pentru titularii funcțiilor prevăzute în anexa nr.1 din Lege, este reglementată de articolul 28 alineatele (1) și (1¹) din Legea cu privire la secretul de stat nr.245/2008. Propunerea se impune în vederea excluderii caracterului sumar al trimiterii la legea incidentă or, atât redacția veche cât și cea propusă în proiect, comportă în sine elemente de tehnică normativă incertă. Indubitabil, subiecții rețin că clauza de emitere a Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1176/2010, este Legea cu privire la secretul de stat nr.245/2008, însă, potrivit principiului de celeritate al legii, trimiterile la alte acte normative incidente se vor realiza cu indicarea expresă a acestora. Mai mult, se recomandă revizuirea tehnicii de expunere a sintagmei „articolul 28 alineatele (1), (1¹)” în condițiile în care virgula utilizată între alineate duce în eroare direcția aplicării acestora.	Se acceptă parțial Trimiterea la alineate a fost ajustată. Referitor la trimiterea în text la <i>Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat</i>, remarcăm că potrivit pct. 6 din <i>Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010</i>, „În funcție de gravitatea prejudiciilor ce pot fi cauzate intereselor și/sau securității Republicii Moldova în cazul divulgării sau pierderii acestor informații, <u>Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat (în continuare – Legea)</u> stabilește 4 grade de secretizare a informațiilor atribuite la secret de stat [...]” Astfel, subliniem că Hotărârea de Guvern reglementează expres regula: pe parcursul Regulamentului trimiterea la <i>Legea nr. 245/2008</i> se va efectua prin indicarea lexemului „Legea”.
	20.	Cu referire la subpct.2 din proiect, se remarcă că autorul a transpus diligent cu titlu de normă concluzia expres formulată în Hotărârea Curții Constituționale nr.14 din 8 august 2023 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat și a unor prevederi din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul	Se acceptă Textul punctului a fost revizuit.

	autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1176/2010 (sesizarea nr.109g/2022), or, Curtea s-a expus cu precădere fără să iasă din limitele sesizării ridicării excepției de neconstituționalitate anume în partea pct.109 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, prin raportare la art.25 alin.(1) lit.i) din Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat (refuzul acordării dreptului de acces la secretul de stat în cazul comunicării de către cetățean a unor date incomplete sau neautentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat). Însă, în coroborare cu art.31 din Codul administrativ, care prevede că actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate, se constată că autorul proiectului, în mod preferențial, își arogă dreptul de a motiva actul administrativ individual defavorabil emis doar în baza art.25 alin.(1) lit.i) din Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat, ceea ce ar însemna că în celelalte cazuri de refuz (exprimat prin act administrativ individual defavorabil) autoritatea publică emitentă ar fi exceptată de imperativul motivării deciziei. La caz, se reiterează despre Hotărârea Curții Constituționale din 14 decembrie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat, Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1176/2010 (refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat – Sesizarea nr.98g/2017), potrivit căreia, în pofida faptului că excepția de neconstituționalitate ridicată a fost respinsă, cu recunoașterea constituționalității normelor sesizate, Curtea a lansat concluzii pertinente referitoare la comportamentul juridic al actelor administrative emise de către Serviciul de Informații și Securitate exprimate prin refuzul/imposibilitatea de a acorda acces la secretul de stat titularilor de funcții care necesită a fi exercitate sub paravanul acestora.	
--	---	--

	Așadar, Curtea a menționat că prevederile Constituției nu interzic încetarea raporturilor de muncă, cu condiția că aceasta să fie însoțită de garanții, respectându-se principiul proporționalității. Această măsură, prin ea însăși, nu contravine dreptului la muncă, datorită naturii și specificului său, din moment ce legiuitorul o consideră necesară, conducându-se de anumite raționamente. Curtea a menționat că legea nu trebuie să lase la libera opțiune a angajatorului sau a autorității publice decizia de a suspenda sau nu, unilateral, raporturile de serviciu fără a fi stabilite condiții, modalități și criterii clare și precise. Cu toate acestea, Curtea menționează că necesitatea protecției secretului de stat nu se opune dreptului persoanei de a cunoaște informații, cel puțin sumare, care să reflecte esența motivelor care au servit drept refuz de a acorda dreptul de acces la secretul de stat, în măsura în care acest lucru este compatibil cu păstrarea confidențialității datelor obținute. De altfel, în jurisprudența sa Curtea Europeană a menționat că, în cazul în care ar fi existat preocupări legitime de securitate națională, autoritățile ar fi trebuit să excludă pasajele sensibile sau să furnizeze un rezumat al elementelor de fapt relevante. Or, simplu fapt că o decizie a fost adoptată în baza informațiilor ce constituie secret de stat, nu poate determina inaplicabilitatea dreptului persoanei de a fi informată chiar și într-o manieră limitată. În acest sens, Curtea a subliniat că, deși aprecierea riscului privind accesul la secretul de stat aparține Serviciului de Informații și Securitate, totuși, instanța de judecată urmează să dispună de o competență deplină pentru stabilirea și examinarea motivelor de fond care au stat la baza refuzului. Competența instanței trebuie să includă posibilitatea de a respinge argumentele autorităților referitoare la prezența în acțiunile persoanei a unui pericol pentru securitatea statului, atunci când consideră că aceste aprecieri sunt arbitrare sau nefondate. Sintetizând cele enunțate, se apreciază critic intenția autorului proiectului de a reglementa obligativitatea motivării actului administrativ individual defavorabil doar în cazul refuzului bazat pe art.25 alin.(1) lit.i) din Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat	
--	---	--

	(refuzul acordării dreptului de acces la secretul de stat în cazul comunicării de către cetățean a unor date incomplete sau neautentice la perfectarea/reperfectarea dreptului de acces la secretul de stat), în condițiile în care, ulterior, a fost instituită obligația motivării actelor administrative individuale și a operațiunilor administrative prin care acestea se justifică, odată cu intrarea în vigoare a Codului administrativ și, respectiv sugestiile consemnate de către Curtea Constituțională prin Hotărârea din 14 decembrie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.245/2008 cu privire la secretul de stat, Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1176/2010 (refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat - Sesizarea nr.98g/2017). Este de înțeles preocuparea autorităților statului de a acorda o pondere abstractă mai mare interesului legitim al securității naționale și al împiedicării divulgării informațiilor confidențiale, în condițiile în care, nici drepturile procedurale ale persoanei nu au un caracter absolut, nici interesele bazate pe securitate națională sau pe caracterul confidențial al informațiilor nu sunt absolute ca pondere, motiv pentru care se recomandă utilizarea tehnicii de exceptare legală a obligației de motivare a actelor administrative expres în Codul administrativ.	
21.	În continuare, propunerea formulată la subpct.3 din proiect referitoare la modalitatea de contestare a actelor administrative individuale defavorabile emise de către Serviciul de Informații și Securitate contravine principiilor de organizare și funcționare a autorității publice în cauză și a tehnicii de contestare pe cale prealabilă reglementată de Codul administrativ la art.164, or, Serviciul de Informații și Securitate nu are organ ierarhic superior care să desfășoare testul de verificare a legalității actelor administrative pasibile de control administrativ în ordinea prealabilă.	Precizare Conform prezentul proiect, punctul 113 din Regulament, va avea următorul cuprins: „113. Decizia privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat se adoptă în temeiul prevederilor articolului 25 din Lege, se comunică în scris solicitantului și <u>poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ.</u>”
22.	Pe tot parcursul proiectului, referința la norma juridică se va expune ținând cont de prevederile art.42 alin.(5) și art.55 alin.(5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la	Se acceptă Textul proiectului a fost revizuit.

		indicarea datei de adoptare a actului normativ se indică numărul de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat, fiind despărțite de o bară „/” (spre exemplu: Legea nr.245/2008).	
Obiecțiile și propunerile (recomandările) prezentate în temeiul pct. 229 din Regulamentul Guvernului			
Serviciul de Informații și Securitate	23.	La punctul 1, a) subpunctul 1), propunem ca sintagma „articolul 28 alineatele (1) și (1¹)” să fie substituită cu sintagma „articolul 28 alineatele (1)-(2)”. De menționat că alin. (2) al art. 28 din Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat (<i>în continuare Legea nr. 245/2008</i>), de asemenea se referă la modul special de perfectare a dreptului de acces la secretul de stat, pentru titularii funcțiilor prevăzute în anexa nr. 1 din Legea nr. 245/2008.	Se acceptă
	24.	b) subpunctul 5), considerăm imperativ inadmisibilă introducerea sintagmei de excepție – „cu excepția autorizațiilor eliberate persoanelor din cadrul <i>Centrului Național Anticorupție ale căror identitate și calitate constituie secret de stat în condițiile Legii și care sunt verificate conform procedurilor interne aprobate în acest sens de către conducătorul instituției</i>”, aceasta urmând a fi exclusă. Subliniem că, perfectarea și reperfectarea dreptului de acces la secretul de stat se efectuează în conformitate cu art. 24 și art. 26 din Legea nr. 245/2008, și prevederile pct. 103-116 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010, excepție fac titularii funcțiilor prevăzute în Anexa 1, conform art. 28 din aceeași Lege. Oricare altă excepție excede prevederile Legii nr. 245/2008 și respectiv contravine acesteia. De asemenea, prevederea dată constituie o normă primară și nu poate fi instituită într-o Hotărârea de Guvern. Angajații CNA, „<i>ale căror identitate și calitate constituie secret de stat în condițiile legii</i>” (care fac parte din subdiviziuni specializate) urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat în aceleași condiții ca și angajaților <u>altor subdiviziuni specializate ale Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției,</u>	Se acceptă Textul a fost exclus.

		<u>Ministerului Apărării (inclusiv Agenției de Informații Militare), Serviciul de Protecție și Pază de Stat etc.</u> Perfectarea/reperfectarea dreptului de acces la secret de stat al acestora se realizează cu respectarea prevederilor Legii nr. 245/2008, fără careva impedimente și se atestă o bună practică de conlucrare cu Serviciul de Informații și Securitate. Gestionarea datelor despre personalul care își perfectează dreptul de acces la secret de stat, indiferent de autoritatea din care face parte, are loc în condiții specifice, cu acces limitat de personal al Serviciul de Informații și Securitate, și exceptând accesul terților. De menționat că, verificarea specială, realizată de Serviciul de Informații și Securitate, se efectuează în principal în scopul asigurării intereselor și/sau securității Republicii Moldova (art. 2 din Legea nr. 245/2008, în scopul prevenirii și înlăturării riscurilor pentru securitatea și protecția secretului de stat (art. 4 alin. (2) lit. e)), iar potrivit art. 4 alin. (3) lit. a)-c) din același act normativ, <i>Sistemul național de protecție a secretului de stat este destinat: să prevină accesul neautorizat, divulgarea și pierderea secretului de stat;</i> <i>Să identifice împrejurările, precum și persoanele care, prin acțiunile sau inacțiunile lor, pot pune în pericol securitatea secretului de stat;</i> <i>Să garanteze că informațiile atribuite la secret de stat sânt accesibile exclusiv persoanelor îndreptățite să le cunoască în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau în baza unui alt temei legal;</i> Altfel spus, prin verificarea personalului, înainte de numirea într-o funcție care necesită acces la secret de stat, precum și verificările periodice ulterioare, Serviciul previne și contracarează: spionajul; trădarea de Patrie; complotul împotriva Republicii Moldova; culegerea neautorizată de informații; divulgarea secretului de stat; și alte infracțiuni și pericole deosebit pentru securitatea statului, fapt care excede competența CNA și a subdiviziunilor sale interne.	
Banca Națională a Moldovei	25.	1. La pct.1 subpct.1) din proiect, în condițiile în care aspectele privind perfectarea dreptului de acces la secretul de stat, sunt	Precizare

		reglementate nu doar prin prevederile art. 28 alin. (1)-(1 ¹) din Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat (prevăzute în proiect), dar, spre exemplu, și de prevederile art.24, art.26, art.27 din aceeași Lege, recomandăm revizuirea referințelor propuse la pct.90 din proiect.	Articolul 28 din <i>Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat</i> reglementează modul special de acces la secretul de stat, astfel referințele au fost revizuite corespunzător.
	26.	2. La pct.1 subpct.3) din proiect, pentru claritate, sugerăm textul „actele confirmative necesare, inclusiv,” să fie completat cu textul „după caz,”, or înțelegem că „certificatul care atestă prezența sau lipsa contraindicațiilor medicale” se referă doar la unul din temeiurile de refuz prevăzute de Legea nr.245/2008. De asemenea, atragem atenția la consecutivitatea propunerilor de modificare incluse în proiect (i.e. subpct. 2) din proiect conține modificări cu privire la pct.109, iar subpct.3) – cu privire la pct. 103 din Regulament).	Nu se acceptă Conform art. 25 lit. h) din <i>Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat</i> „certificatul care atestă prezența sau lipsa contraindicațiilor medicale” constituie un temei independent de refuz de acordare a accesului la secretul de stat, însă poate constitui și o circumstanță conexă celorlalte temeiuri de refuz.
	27.	3. Reieșind din normele de modificare înaintate la pct.109 din Regulament, ce vizează argumentarea imposibilității acordării dreptului de acces la secret de stat în toate cazurile prevăzute la art. 25 alin. (1) din Legea nr. 245/2008, propunem după textul „în temeiul art. 25 alin. (1)” excluderea textului „lit. ____” din cuprinsul formei nr. 7, anexă la Regulament. Pe cale de consecință, recomandăm revizuirea redacției normei de modificare propuse la pct. 1 subpct. 6) din proiect cu referire la completarea formei nr. 7, anexă la Regulament. Totodată, sugerăm revizuirea asupra numerotării subpunctelor punctului 1 din proiectul hotărârii.	Precizare Forma nr. 7 reglementează concluzia cu privire la posibilitatea sau imposibilitatea de a acorda cetățeanului dreptul de acces la secretul de stat, și temeiul care a servit drept dovada concluziei date. În acest sens, pentru claritate, corectitudine și transparență este necesar să fie stabilit expres care este temeiul în baza căruia a fost adoptată decizia privind imposibilitatea acordării dreptului de acces la secretul de stat.
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	28.	Pct. 1 din regulament propunem a fi completat cu un nou enunț cu următorul cuprins: „ <i>Prezentul regulament nu se aplică autorităților publice și altor persoane juridice care nu utilizează informații atribuite la secretul de stat.</i> ” Propunerea dată este datorată faptului că Uniunea Avocaților din Republica Moldova este competentă, prin intermediul Consiliului Uniunii Avocaților, în temeiul art. 39 lit. b1) al Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură să asigure accesul avocaților la secretul de stat și să decidă asupra perfectării dreptului de acces la secretul de stat, potrivit prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat. Prin Hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr. 10- 07/28.06.2024 din 28.06.20241 , în scopul punerii în aplicare a dispozițiilor lit. b1) art. 39 din Legea nr. 1260/2002 cu	Nu se acceptă Remarcăm că, completarea dată este inaplicabilă, or prevederile Regulamentului aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010 se aplică autorităților publice și altor persoane juridice care utilizează informații atribuite la secretul de stat</i> , și, respectiv, nu se aplică celor care nu utilizează informații atribuite secretului de stat. Mai mult ca atât, pct. 2 din <i>Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010</i> reglementează că „ în vederea implementării regulamentului nominalizat , autoritățile publice și alte persoane juridice, care utilizează informații atribuite secret de stat , în

	privire la avocatură, a fost aprobat Regulamentul privind oferirea dreptului de acces la secretul de stat. Regulamentul nominalizat stabilește cadrul juridic de reglementare pentru exercitarea de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova, prin intermediul organului său competent – Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, a atribuției sale legale 2 de asigurare a accesului avocaților la secretul de stat și de a decide asupra oferirii dreptului de acces la secretul de stat, potrivit prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, stabilind procedura și actele verificate de Consiliul Uniunii Avocaților în vederea emiterii hotărârii privind acordarea accesului la secretul de stat. Regulamentul dat specifică în mod expres că actele și cererile depuse de avocat în vederea acordării/reperfectării dreptului de acces la secretul de stat, <u>nu trebuie să conțină informații atribuite la secretul de stat și nu constituie secret de stat.</u> Totodată, în cadrul acestui proces Uniunea Avocaților din Republica Moldova <u>nu accesează date care ar avea statut de informații atribuite la secretul de stat.</u> Recent, prin Hotărârea Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr. 11- 10/26.07.2024 cu privire la desecretizarea informațiilor și actelor anterior secretizate de către persoanele împuternicite de Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova², au fost desecretizate toate actele și înscrisurile secretizate cu parafa „Restricționat” de către persoanele împuternicite de Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, iar potrivit art. 2 al hotărârii nominalizate s-a dispus restituirea către Serviciul de informații și securitate a tuturor avizelor privind posibilitatea oferirii dreptului de acces la secretul de stat. Chiar dacă conform art. 35 alin. (1) Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, „Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților <u>cu statut de asociație profesională necomercială</u>, în raporturile de drept administrativ, inclusiv cele apărute în temeiul cererii avocatului de acordare a dreptului de acces la secret de stat, Uniunea Avocaților din Republica Moldova are calitatea de autoritate publică în sensul art. 7 al Codului administrativ.	termen de 3 luni din la data intrării în vigoare a acestuia, vor elabora și vor aproba normele proprii cu privire la asigurarea regimului secret și vor întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prezentei hotărâri”. În acest sens, Uniunea Avocaților din Republica Moldova aprobă normele proprii cu privire la asigurarea regimului secret și întreprinde măsurile necesare pentru realizarea Hotărârii nominalizate. De remarcat că persoanelor juridice, care nu utilizează informații atribuite la secret de stat, nu le sunt imputate regulile stabilite în respectivul Regulament, iar o prevedere în acest sens ar fi superfluu.
--	--	--

		O interpretare restrictivă a noțiunii de „autoritate publică” utilizată în textul pct. 1 și 2 al hotărârii Guvernului nr. 1176/2010 și pct. 1 al Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin nominalizată, limitată doar în privința autorităților publice expres desemnate prin lege, nu restrânge aplicarea regulamentului menționat doar la cele din urmă, or normele juridice specificate se referă și la „altor persoane juridice”. Prin urmare, propunerea de a completa pct. 1 din regulament va exclude aplicarea prezentului regulament față de acele autorități publice și orice alte persoane juridice care în activitatea lor nu accesează informații atribuite la secretul de stat, precum ar fi, de exemplu, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, oferind avocaților drept de acces la secretul de stat fără a accesa în cadrul acestui proces date atribuite la secretul de stat. Suplimentar, în vederea respectării normelor de tehnică legislativă, consecutivitatea sbp. 2) și 3) trebuie modificată, or modificarea pct. 103 din regulament trebuie să preceadă modificarea pct. 109 din același act normativ	
--	--	--	--